

MŪSŲ LAIKO KLAUSIMAI

Ištrauka

III. Kodėl egzistuoja kunigų celibatas

Šiandien svarstoma tema ypač svarbi. 1967-ųjų birželio 24 dieną pasirodžiusi Pauliaus VI enciklika „Kunigų celibatas“ šiuo atžvilgiu yra nepaprastai svarbus Bažnyčios dokumentas. Kunigų celibato klausimas, pateikiant visus jo sunkumus, buvo keliamas ir per Susirinkimą: ar dar reikia laikytis celibato? Ar ne dėl jo mažėja pašaukimų? Rytų dvasininkija jau labai seniai pasirinko kitą išeitį – ar toji išeitis ne žmogiškesnė ir tikroviškesnė? Ar nevertėtų aiškiau skirti *vienuolystę* ir *kunigiškąją tarnystę*? Jei manome, kad esame sutverti celibatui, stokime į vienuolius! O vyskupijos kunigas, labai susijęs su žmonių gyvenimu, teprisiima santuokos įsipareigojimus, kad taptų artimesnis žmonėms. Psichologiškai žiūrint, be abejo, tai labai suartintų kunigą ir žmones. Juk jei kunigas turėtų šeimos židinį, jis būtų artimesnis ir kitiems jį turintiems. Tačiau ar šeimos židinyje nepakenks kunigo apaštališkajai veiklai? Būti dvigubai atsakingam – už šeimos židinį ir apaštalavimą – sunku. Taip bendruomenės reakcija, kilusi iš paties protestantizmo gelmių, labai suprantama: steigdami šią bendruomenę protestantai norėjo vėl atrasti pastorių celibatą.

Taigi šiuo klausimu buvo labai daug ginčytasi, jis kelia daug sunkumų, kurių nevalia nepaisyti ar manyti, kad juos galima išspręsti tuojau pat. Paulius VI, pats dėl to neabejojęs, teigė, kad kunigų celibatas remiasi labai svarbia lotynų, Romos Bažnyčios, tradicija. Atidžiai skaitydamas tai, ką jis rašo, matai, kad jam celibato klausimas nėra šalutinis ar antraeilis. Katalikų Bažnyčiai, trokštančiai likti ištikimai Kristui, šis klausimas esminis.

Per daug nesigilinsime į sunkumus. Apie juos nuolat kalbama ir dažniausiai jie psichologiniai. Manau, kunigų celibato klausimas nūdien itin skausmingai kykla ir dėl atsiradusių psichologinių – žmogaus raidos, suartėjimo su kitais ir kt. – sunkumų. Vatikano II Susirinkimas šį klausimą svarstė trumpai, pernelyg nepabrėždamas, popiežius pasiliko jį sau. Jis turėjo teisę, nes toks klausimas reikalauja labai aiškaus aukščiausiojo pontifiko, Kristaus avių ganytojo, sprendimo.

Nesigilinsime nė į istoriją. Čia galėtume pasiremti Xaviero de Chalendaro knyga „Kunigas. Vakar, šiandien ir rytoj“¹. Lotynų Bažnyčioje celibato klausimas iškilo labai seniai. Ne po schizmos, Rytų Bažnyčios atsiskyrimo, o daug anksčiau. Klausimas kilo nuo pat pradžių, o Bažnyčia už celibatą tvirtai apsisprendė jau VII amžiuje. Galimas daiktas, iš pradžių Petras buvo vedęs – Evangelijoje pasakojama apie Petro uošvę,² – bet pats Petras apie žmoną neužsimena, jos nemini ir joks kitas apaštalas. Keista. Ar išsirinkęs apaštalus Jėzus pareikalavo, kad jie išsiskirtų su žmonomis, kaip nors nutrauktų santuoką? Evangelijoje apie tai nerašoma, o vis dėlto būtų labai įdomu sužinoti. Jėzus labai gerbė santuoką. Pavyzdžiui, Jis norėjo grįžti prie pirmųjų Ištatymo reikalavimų, aiškindamas, jog Mozė leido vyrui atleisti žmoną tik dėl silpnos Izraelio tautos dvasios³. Anot šv. Jono, pirmąjį stebuklą Jėzus įvykdė per Kanos vestuves – vandenį pavertė vynu⁴. Tai ne mažmožis! Jis padarė šį

¹ Xavier de Chalendar. Le prêtre. Hier, aujourd'hui et pour demain, Desclée-Novalis, 1989.

² Žr. Mt 8, 14; Mk 1, 30; Lk 4, 38.

³ Žr. Mt 19, 7–8; Mk 10, 4–8.

⁴ Žr. Jn 2, 1–12.

stebuklą, kad atskleistų santuokos prakilnumą bei didybę. Jeigu į jūsų vestuves netikėtai atvyktų popiežius ir padarytų toki pat neįtikėtiną stebuklą – aprūpintų vynu aštuonioms vestuvių vaišių dienoms – jūs tikriausiai labai nusistebėtumėte, kad jis teikėsi dėl to gaišti savo brangų laiką! O Jėzus tai padarė Kanos vestuvėse...

Celibatas nėra santuokos *paniekinimas*. Tai suprasti svarbiausia. Jei kunigas ar vienuolis niekintų santuoką, jam trūktų evangelinės dvasios ir tai neatitiktų Kristaus požiūrio. Juo labiau mylime Kristų, juo labiau mylime tai, ką Kristus myli. Jis panoro dalyvauti Kanos vestuvėse, o Kana susijusi su Kryžiumi; Bažnyčia nuolat primena, kad santuokos sakramentas vyrą ir žmoną saisto su Kryžiumi. Santuokos sakramentas Kristaus malonę įdiegia į sutuoktinių vienybės šerdį, pašventina šią vienybę ir santuoką paverčia šventumo mokykla. Visai ne antraeilio šventumo mokykla. Santuoka yra tikra šventumo mokykla. Visi mes siekiame *to paties šventumo*, todėl kunigas kreipiasi ir į sužadėtinius, jaunavedžius ar pagyvenusius sutuoktinius bei senelius. Jeigu santuoka turėtų savo šventumą, o vienuoliai – savo, šie nesusikalbėtų su sutuoktiniais; bet yra vienas ir tas pats šventumas, tas pats Kristus, su kuriuo trokštame vienytis, todėl vieni kitus suprantame. Tai du skirtingi pašaukimai, bet krikščioniškas šventumas, kurio siekiama dviem skirtingais būdais, yra vienas.

Išties Bažnyčia primena, kad vienuolio ir kunigo pašaukimai objektyviai reikalauja išskirtinio atsidavimo Jėzui bei tos ypatingos draugystės, vyro ir žmonos draugystės, aukos. Dėl meilės Kristui, pabrėžiu, – *dėl meilės Kristui* – vienuolis, kunigas sutinka save pranokti ir privalo visuomet prisiminti, kad tai savęs pranokimas. Į vienuolyną nestojame iš sielvarto dėl neišsipildžiusių sužadėtuvių ar nenusisėkusio šeimyninio gyvenimo. Bažnyčia šiuo atžvilgiu labai atsargi. Vienuolio abitą apsivelkame arba celibato laikytis vyskupui pasižadame iš meilės Kristui. Tai vyksta iškilmingai, vyskupas reikalauja tam tikro poelgio, simbolinio žingsnio į priekį – žengiamo žingsnį priekin pasitikdami Jėzų ir tuo parodome, kad viską paliekame ir be išlygų Jam atsiduodame. To reikalauja meilė, ir jei celibatas išgyvenamas nebe kaip meilės poreikis, jis nebėra paaukotas Dievui; tada jis išgyvenamas kaip *žemesnė už santuoką* padėtis, kaip žalojantis bei trukdantis išsiskleisti. Jeigu manoma, kad celibatas trukdo išsiskleisti, tai nebėra tiesioginis Kristaus kvietimas. Bažnyčia visuomet laikėsi nuomonės, jog celibatas yra tam, kad Kristus giliau ir stipriau užvaldytų Dievui pasiaukojančio vyro širdį. Kalbu apie kunigą, todėl sakau „vyro“. Moterų vienuolių, o tam tikra prasme ir pašvęstųjų mergelių celibatas yra skirtas tam, kad Kristus užvaldytų moters širdį. Moteriai vienuolystė daug didesnis žygdarbis negu vyrui – tuo esu visiškai tikras, remdamasis savo bei dėdės, tėvo Dehau, man perduota ilga apaštalavimo patirtimi. Juk moteriai neturėti kūdikio yra didvyriškumas. Vyrui taip pat, nes, žinoma, ir jis turi tėvystės pajautą, bet ši auka vyrui nėra toks didelis žygdarbis. Man tai visuomet krito į akis, tėvai taip pat šitai labai stipriai jaučia: daug sunkiau Dievui paaukoti jaunystėje ir meile žydinčią dukterį negu kunigystei sūnų. Tenka pripažinti, kad motinų širdys liudija kažin kokią tiesą, tėvų taip pat. Tai reikia suprasti ir gerbti.

Kunigai ir vienuoliai pasižada laikytis celibato, taigi tobulo skaistumo įžado, gyvenamo mergeliškumo *dvasioje*, kad būtų arčiau Kristaus, kad širdies gilumoje girdėtų Kristaus kvietimą: „Sek paskui mane“⁵. Evangelijoje pagal Luką ypač aiškiai pasakyta: „Jei kas ateina pas mane ir nelaiko neapykantoje savo tėvo, motinos, žmonos, vaikų, brolių, seserų ir net savo gyvybės, – negali būti mano mokinys“⁶, „Nė vienas, kuris prideda ranką prie arklų ir žvalgosi atgal, netinka Dievo karalystei“⁷. Jėzaus žodžiai nedviprasmiški, kunigai ir vienuoliai turi dažnai palinkti prie šių

⁵ Mt 8, 22; 9, 9; 19, 21. Mk 2, 14. Lk 5, 27; 9, 59; 18, 22. Jn 1, 43; 21, 19...

⁶ Lk 14, 26. Žr. Mt 10, 37.

⁷ Lk 9, 62.

eilučių, kad suvoktų įsakmų Jėzaus kvietimą – ne Bažnyčios, o Jėzaus kvietimą, bet saugomą Bažnyčios. Šiandien labai svarbu suvokti, kad tai tiesioginis Jėzaus kvietimas. Nesakykime: „Tai Bažnyčios kvietimas, vadinasi, jį galima keisti“. Pripažinkime – jokių būdu ne norėdami sumenkinti Rytų Bažnyčią, kuri pasirinko kitą kelią, – Romos Bažnyčia šį Kristaus kvietimą suprato esmingiau ir stipriau.

Koks svariausias Bažnyčios argumentas? Žinoma, meilės argumentas. Jis gali būti suprstas tik apšvietus Kryžiaus išminčiai. Šioje tikrojoje šviesoje griūva visi psichologiniai argumentai, nes Kryžiaus išminties slėpinys atskleidžia nenuneigiamą absoliutą. Kristus sako: „Nėra didesnės meilės, kaip gyvybę už draugus atiduoti“⁸. Žmogaus gyvybiškumas labiausiai pasireiškia gebėjimu mylėti. Gyvename tiek kiek mylime, o dvasinis protas širdžiai, valiai, kuri yra gebėjimas mylėti, padeda mylėti vis labiau; tik mylėdami patiriame gyvenimo pilnatvę. Jaunystės pavasarį, kai esame aštuoniolikmečiai ar dvidešimtmečiai, pozityviai paaukoti Dievui galimybę pasirinkti draugę ar žmoną galime tik būdami apšviesti Kristaus Kryžiaus šviesos. Vien žmogiškai to suprasti neįmanoma, todėl visi psichologai, mėginantys tai paaiškinti psichologiškai, atsitrenkia į nesuvokiamą kliūtį. Tai suprantama vien tikėjimu, netgi vien *kontempliatyviu* tikėjimu. Tomas Akvinietais tvirtina, kad celibatas yra dėl kontempliacijos⁹ ir kad vienuoliai ar kunigai juo pajėgia gyventi tik išsaugodami kontempliatyvų žvilgsnį¹⁰. Tai suprantama: šios aukos, kuria tam tikrą laiko tarpą gyvenome su dideliu meilės polėkiu, vėliau, be kontempliatyvaus žvilgsnio, kylančio iš gyvo tikėjimo bei tiesioginio ryšio su nukryžiuotu ir pašlovintu Jėzumi, su tokiu pat užsidegimu nebeišgyvensime. Žmogiškos meilės auką turi pakelti didesnė meilė. Nepamirškime labai prasmingų šv. Bernardo žodžių: „Meilės matas yra tik meilė“. Vien asmeniškai, tiesiogiai ir tvirtai su Kristumi vienijanti meilė pranoksta tą galingą ir gilią žmogišką meilę asmeniui, kurį pasirenkame kaip vyrą ar žmoną. Kitaip tai vien retorika, o ji netvari. Štai kodėl tuo didvyrišku aktu, pabrėžiu, „didvyrišku“ aktu, kurį su giliu polėkiu Dievo ir Jo tautos akivaizdoje kai kurie būdami dvidešimtmečiai atlikome visam gyvenimui, pajėgiame gyventi tik nuolat atnaujindami kontempliacijos troškulį. Vien kontempliacija leidžia gyventi besąlygišku savęs ir savo intymiausių širdies dalykų aukojimu. Noriu tai primygtinai pabrėžti, nes vien tai ir tik tai leidžia įveikti visus ginčus. Bažnyčia saugo pašvęstąjį celibatą, kad vienuoliai bei Kristaus kunigystę gaunantys vyrai gyventų besąlygišku atsidavimu Dievui ir jį išlaikytų.

Kodėl Bažnyčia nori išlaikyti tokį besąlygišką atsidavimą Dievui? Dėl Jėzaus aukos ant Kryžiaus, dėl Kryžiaus išminties. Ir dėl dar labiau tiesioginės priežasties – dėl kunigų, nes Kristaus kunigystė yra meilės kunigystė. Anot Laiško žydams, Kristaus kunigystė – mylimojo Sūnaus kunigystė, o joje kunigas ir auka yra viena¹¹. Jėzus *galėjo mus išgelbėti ir ne Kryžiumi*, bet, sakykim, gailėtingumu ligoniams, vargšams, paliegėliams. Jis galėjo tapti mūsų Gelbėtoju savo mokymu, galėjo išgelbėti savo malda dykumoje... O Jis panoro mus išgelbėti – tokia Tėvo valia¹² – aukodamas *pats save*, atiduodamas save kaip meilės auką, kurioje kunigas ir auka susivienija. Levitų kunigystėje kunigas ir auka nesutampa. Kodėl? Todėl, kad tai religinė kunigystė, kuriai užtenka simbolinės aukos: galvijo, jautuko ar avinėlio... Kunigas atnašauja auką, bet atnašaujamoji auka nėra jis pats. Kristaus kunigystė nauja bei *ypatinga* tuo, kad ji yra meilės kunigystė. Dievo ir žmonių sandora per Jėzaus slėpinį yra aukštesnė už religinę nuostatą, ji pranoksta šią nuostatą ir reikalauja, kad norintis gyventi šia kunigyste vyras besąlygiškai ir absoliučiai atsiduotų. Taigi Jėzus

⁸ Jn 15, 13.

⁹ Žr. *Summa theol.*, II–II, q. 152, a. 2, 3, 4 ir 5.

¹⁰ Žr. pvz. loc. cit., q. 182, a. 1.

¹¹ Žr. *Summa theol.* III, q. 22, a. 2.

¹² Žr. Jn 14, 31.

mus išgelbėjo Kryžiaus slėpiniu – tai Tėvo valia bei vykdančio Tėvo valią Kristaus pasirinkimas.

Kaip Jėzus, mūsų vyriausias kunigas, pašlovina Tėvą ir mus išgelbsti per savo gyvybės atnašą, taip ir sakramentinė kunigystė reikalauja šventumo, kasdienės kunigo aukos Tėvui pašlovinti ir žmonėms išgelbėti. Kunigiškoji tarnystė suteikiama Šventimų sakramentu, kai Kristaus vardu Bažnyčia parenka vyrus atstovauti Kristaus kunigystei, daryti Kristaus gailestingumo darbus bei perteikti Jo mokymą. Aiškėja, kodėl Bažnyčia taip tvirtai laikosi kunigų celibato. Tai ne užsispyrimas, o labai nuoseklus pasirinkimas, pagrįstas šlovingojo Kryžiaus slėpiniu – krikščioniškojo gyvenimo šaltiniu. Bažnyčia nori, kad kunigas, Kristaus kunigas, kunigas *in persona Christi*, atnašautų Jėzų kaip meilės auką pats būdamas kuo artimiau susijęs su Jėzaus auka – o kunigas labiausiai yra viena su Jėzaus auka atnašaudamas savo širdį.

Taigi kad suvoktume savitą kunigo celibato priežastį, reiktų panagrinti savitą krikščioniškosios kunigystės prigimtį, atsiribojant nuo kitokios religinės kunigystės. Ši savitoji priežastis nėra nei socialinė, nei ekonominė, nei psichologinė. Pats Kryžiaus slėpinys įauga į kunigo gyvenimą. Žinoma, jis turi jausti į visų krikščionių gyvenimą, bet į kunigo – ypač, kad būtų matyti, jog krikščionių sandora su Jėzumi visuomet sudaroma per dabartinę, todėl ir amžiną Kryžiaus auką.

Jėzaus nukryžiuojimas ant Golgotos kalno – istorinis įvykis, istorinis veiksmas, tad jį galima aiškinti istoriškai. Iš šalies Kryžius atrodo kaip baisus pralaimėjimas, baisensnio nebūna: mokinio ir bičiulio išdavystė, dar kitų mokinių bailumas – vienintelis Jonas lieka ištikimas... Kiti, tiesa, atsigriebė vėliau. Iš šalies žvelgiant tai baisus pralaimėjimas ir didžiulė šėtono pergalė. Tačiau jei žvelgiame Kristaus bičiulio, tikėjimo akimis, Kryžiaus slėpinys yra didžioji meilės pergalė, nes jis yra Jėzaus meilės auka Tėvui ir mums. Tas vidinis veiksmas, kuriuo Kristus aukoja savo gyvybę, yra grynos meilės Tėvui, savo Motinai, visai savo tautai ir žmonijai veiksmas. Kadangi jis yra grynos meilės veiksmas, jis amžinas; bet koks dieviškosios meilės veiksmas amžinas, o *šis* dieviškosios meilės veiksmas – tikinčiajam, krikščioniui iškilnesnio nėra buvę per visą žmonijos istoriją – *aktualus*, visada aktualus. Eucharistijos slėpiniu jis mums duodamas simboliškai, bet šis simbolis dieviškas, taigi jis slepia tikrovę: Eucharistija mums yra Kryžiaus slėpinys ir ji patikėta kunigiškajai tarnystei. Todėl Šventasis Tėvas Jonas Paulius II sako, kad Eucharistijos slėpinys yra kunigiškosios tarnystės *specifikacija*, t. y. kunigystės savasties apibūdinimas: Kristus suteikia kunigui gebėjimą konsekruoti atnašas, duoną ir vyną, į Kristaus kūną ir kraują. Taigi kunigas gauna dievišką, sakramentinį gebėjimą Eucharistijoje ir per Eucharistiją sudabartinti Kristaus atnašą ant Kryžiaus visiems, kurie trokšta šiuo slėpiniu gyventi savo tikėjimu.

Šventasis Tėvas sako, kad vien Eucharistija padeda suvokti savitą kunigiškosios tarnystės prigimtį. Tai reiškia, kad per kunigiškąją tarnystę kunigas tiesiogiai susiejamas su svarbiausiuoju Kristaus žemiškosios kelionės veiksmu – veiksmu, *dėl kurio* Jis atėjo pas mus. Kad šis veiksmas būtų tobulas, reikėjo Įsikūnijimo slėpinio. Šiuo veiksmu Kristus pašlovina Tėvą ir išgelbsti mus meile – Tėvas pašlovinamas vien meile, mes išgelbstimi vien meile – dieviška meile, kuria myli vien „Žodis, tapęs kūnu“¹³. Tai nepaprastai didu. Kad kuo prakilniau ir tikriau atliktų šį aktą, kunigas turi būti paaukotas kartu su Jėzumi, beje, kaip ir visi dalyvaujantieji šv. Mišiose. Eucharistijoje iš tiesų dalyvaujame tik tada, kai savo širdimi vienijamės su nukryžiuoto ir pašlovinto Jėzaus širdimi. Tačiau kunigas, gyvenantis Eucharistija, *pirmiausia liudija šį slėpinį* tiesiog savo krikščioniškos širdies gelme. Bažnyčia suprato, jog atnašaujantis save kunigas privalo gyventi mergeliškumo dvasia, idant besąlygiškai atiduotų savo širdį Jėzui. Jis turi gyventi ir

---

¹³ Jn 1, 14.

skaistumo įžadu, kad jo kūnas būtų paaukotas kartu su Jėzumi. Tik taip savo atnaša jis galės labiau vienytis su Kristaus auka.

Kryžiaus išmintis ir Eucharistijos išmintis susijusios. Tai tas pats slėpinys, tik sakramentui būdinga išreikšti nuolatinį Kryžiaus slėpinio sudabartinimą per Eucharistiją. Kunigas su Eucharistijos slėpiniu iš *esmės* susiejamas per konsekraciją, per auką, kurią pats Jėzus įvykdo per kunigą, nes kunigas veikia *in persona Christi*, „Kristaus asmenyje“, o ne vien Kristaus vardu.

Kad Eucharistijos sakramentu būtų gyvenama kuo tikriau, Bažnyčia reikalauja celibato. Jei kunigui svarbu vien žmogiškai vertinamas jo kunigystės veiksmingumas, tai celibatas jam nebesuprantamas. Jis turi išsaugoti kontempliatyvaus tikėjimo ryšį su nukryžiuotu ir pašlovintu Kristumi bei Eucharistija. Kiekvienąsyk, kai atiduodame save Jėzui, Jis atsilygina šimteriopai ar net neapsakomai daugiau. Supraskime teisingai Jėzaus žodžius apie savanorius eunuchus¹⁴. Vienuolio pažadas Dievui gyventi tobulu skaistumu ir mergeliškumo dvasia, kunigo pažadas ištikimai laikytis celibato, tie pažadas ir įžadas nevaržo vienuolio ar kunigo žmogiško augimo, taigi nesumenkina jo kaip žmogaus. Manydami, kad celibato pažadas ar įžadas menkina žmogų, žvelgiame paviršutiniškai. Kai visą save atiduodame Jėzui, iš Jo gauname neapsakomai daugiau. Žinoma, celibatas – „Tėvas, apipjaustantis šakeles“¹⁵, be to, „apipjaustantis“ iš peties, bet likę ištikimi savo pažadui ir įžadui vienuoliai bei kunigai gaus iš Jėzaus vidinio gyvenimo bei kontempliacijos malonę, padėsiančią ugdyti patį tikriausią žmogiškumą. Visi vienuoliai ir kunigai, išgyvenę šią auką su karštu ir uoliu atsidavimu Jėzui, gali tai paliudyti.

Baisiausia, kad šiais laikais plačiausiai garsinami neigiami liudijimai. Ar dažnai tenka per Prancūzijos televiziją išgirsti ištikimai ilgą gyvenimą nugyvenusio kunigo ar vienuolio liudijimą? Apie tai nekalbama. Žinia, Marija savo meilės testamentu pageidauja, kad jos vaikai liktų paslėpti. Mirti be garbės – toks Marijos testamentas. Marija duota kunigui ir vienuoliui, tad jei vienuolis yra tikras vienuolis, o kunigas – tikras kunigas, jie nesieks žmogiškosios garbės, žmonių susižavėjimo. Jie trokš nepalyginamai brangesnio dalyko – meilės sandoros su Dievu Jėzaus širdyje, o šios sandoros perteklius yra sandora su Marijos širdimi. Juk Marija duodama Jonui prie Kryžiaus – tai Kryžiaus išmintis. Manau, galėtume teigti, kad Jėzaus šimteriopas atlyginimas besąlygiškai Jam pasiaukojusiems vienuoliams ar kunigams – Marijos, Jo Motinos dovana. Toji dovana padės visiškai naujaip – per Mariją – priimti Kristaus mokymą, priimti jį kaip Marija. Marija dovanojama ne vien kunigui, tai apsti dovana kiekvienam Kryžiumi gyvenančiam krikščioniui. Per Joną prie Kryžiaus Marija buvo duota visiems mums¹⁶. Tačiau kunigai celibatu, o vienuoliai įžadu ypatingai susieti su Kristaus Kryžiumi, todėl galėtume tvirtinti, jog šimteriopas Jėzaus atlyginimas kunigams ir vienuoliams visuomet yra Marijos, „Moters“¹⁷, slėpinys. „Negera žmogui būti vienam“¹⁸. Ta nuostabiausioji moteris, kurios reikia vyrui, kuri išskleidžia vyro širdį, be abejo, yra Marija.

Labai gilūs, sutapę su Jėzaus Kryžiumi, vyrai ir moterys krikščionys visuomet supras, kad Bažnyčia tikrai neklysta išsaugodama kunigų celibatą, kad ji tikrai neklysta primindama vienuolinio gyvenimo didybę. Krikščionys pasitiki kunigu ar vienuoliu dėl jo ryšio su Jėzumi, slapto ryšio, kurį ypač sutvirtina įžadas, celibatas. Tai nepaprastai stiprus Jėzaus pašauktųjų liudijimas bei didžios ir gilios Viešpaties meilės vaisius tiems, kuriuos Jis pasišaukė ir paprašė Jį sekti iki galo.

---

¹⁴ Žr. Mt 19, 12.

¹⁵ Jn 15, 1 ir toliau.

¹⁶ Žr. Jn 19, 26–27.

¹⁷ Žr. Jn 2, 4 ir 19, 26–27; Apr 12, 1–6.

¹⁸ Pr 2, 18.

